Datum raad	15 december 2022	Zaaknummer	2221071
Datum college	19 oktober 2022		
		Portefeuille	Openbare orde en veiligheid ir. C.H.C. van Rooij
Onderwerp	Vluchtelingen, asielzoekers en statushouders		

Samenvatting
De gemeente Meierijstad staat voor een aantal uitdagingen als het gaat om de opvang en/of huisvesting van Oekrainse vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. 1) De beschermde status van Oekraïense vluchtelingen is verlengd tot 4 maart 2024. Dat betekent dat de gemeente Meierijstad in ieder geval tot die tijd verantwoordelijk is voor huisvesting, opvang en begeleiding van deze doelgroep. 2) Door onder meer het rijk, de provincie en de VNG is een moreel appel gedaan op gemeenten om met spoed in voldoende (langdurige) opvang voor asielzoekers te voorzien. Voor Meierijstad betekent dit het inrichten van een opvang voor ongeveer 250 asielzoekers. 3) Het huisvesten van statushouders is een wettelijke taak van gemeenten. De opdracht is om in het eerste halfjaar van 2023 99 statushouders te huisvesten in Meierijstad.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad
Ja

Behandeling in commissie
1 december 2022

Ontwerpbesluit gemeenteraad

1) In ieder geval tot 4 maart 2024 te voorzien in gemeentelijke opvang van gevluchte Oekraïners;
2) In ieder geval tot 4 maart 2024 ondersteuning te bieden aan Oekraïners in de particuliere opvang;
3) Te voorzien in de opvang van ca. 250 asielzoekers of zoveel als conform de afspraken in de regio Noordoost-Brabant nodig is;
4) Te onderzoeken of slimme combinaties mogelijk zijn met het huisvesten van andere doelgroepen;
5) Te streven naar spreiding van opvang en huisvesting van de verschillende doelgroepen;

6) Te zoeken naar kleinschalige oplossingen waar dat kan en centrale oplossingen waar dat (financieel) noodzakelijk is;
7) Innovatieve en onorthodoxe oplossingen niet uit de weg te gaan.

Waarom naar de raad
De gemeenteraad stelt de kaders vast van het gemeentelijke beleid en ziet toe op het werk van Burgemeester en Wethouders,

Inleiding
De opvang en begeleiding van vluchtelingen en asielzoekers is tot nu toe een wettelijke taak van de rijksoverheid. De uitvoering ligt bij het COA (Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers). Gemeenten faciliteren op vrijwillige basis locaties. Deze taakverdeling is om een aantal redenen aan het kantelen. De instroom van vluchtelingen is wereldwijd toegenomen. In Nederland speelt vooral dat het aantal aanvragen voor gezinshereniging na de Corona epidemie is gestegen. Daarnaast stokt de huisvesting van statushouders of vergunninghouders waardoor er onvoldoende uitstroom is uit asielzoekerscentra. Ten slotte kampt de IND (Immigratie en Naturalisatie Dienst) met forse capaciteitsproblemen waardoor de beoordeling van asielaanvragen stagneert.

Spoed
Bovenstaand de redenen waarom de minister van BZK (Binnenlandse Zaken) en de staatssecretaris van J en V (Justitie en Veiligheid) gemeenten al in augustus vorig jaar hebben verzocht met spoed opvang voor asielzoekers* te organiseren en het huisvesten van statushouders** te versnellen. Begin dit jaar (eind februari 2022) begon de Russische invasie in de Oekraïne en kwamen stromen Oekraïense vluchtelingen naar Europa. De taak deze Europese vluchtelingen op te vangen, kwam op verzoek van het rijk direct op het bordje van gemeenten terecht. Voor het eerst werden gemeenten verantwoordelijk voor de huisvesting, opvang, begeleiding en registratie van grote groepen vluchtelingen.

**Mensen die in een ander land om bescherming vragen maar deze nog niet hebben gekregen;*
***Asielzoekers die erkend zijn als vluchteling worden statushouder. Zij zijn in het bezit van een verblijfsvergunning.*

De stand van zaken in Meierijstad

1) Asielzoekers

Tot en met 1 november was in een van de leegstaande vleugels van het bestuurscentrum in Sint-Oedenrode een crisisnoodopvang (CNO) voor 85 vluchtelingen en asielzoekers uit niet EU-landen. Deze voorziening was een tijdelijke oplossing. Inmiddels zijn de asielzoekers verplaatst naar een COA-locatie in Boxtel. Er is mogelijk wetgeving in aantocht die gemeenten verplicht tot de huisvesting van asielzoekers (de opvang en begeleiding blijft in handen van het COA). Naar verwachting staat Meierijstad aan de lat voor de opvang van ca. 250 asielzoekers. De minimale grootte van een nooodopvang is overigens 150 personen.

2) Oekraïense vluchtelingen

In Meierijstad worden op dit moment ruim 550 Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Ca. 375 vluchtelingen verblijven in één van de drie gemeentelijke opvanglocaties (GOO**) en ca. 150

vluchtelingen worden opgevangen bij particulieren thuis (POO***). De opvang en begeleiding van Oekraïense vluchtelingen in de GOO rust volledig op de schouders van de gemeente. Dat betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen en inrichten van voldoende (centrale) opvanglocaties, het registreren en inschrijven van Oekraïners en de verzorging en de begeleiding. Denk daarbij onder meer aan het organiseren van de personele bezetting van de locaties, de (algemene) financiën, beveiliging, catering, schoonmaak, welzijnswerk, begeleiding naar werk en participatie, onderwijs, het uitreiken van leefgeld, etc. In de POO gaat het met name om inschrijving en registratie. De gemeente heeft op dit moment 1) het voormalige klooster van de Zusters Franciscanessen aan de Deken van Miertstraat in Veghel; 2) het voormalige dienstencentrum van de Rabobank in Sint-Oedenrode 3) woningen in de wijk Hoevenbraak in Schijndel en een woning aan de Zwembadweg in Sint-Oedenrode in gebruik voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Voor al deze locaties geldt dat zij in ieder geval tot maart 2023 beschikbaar zijn. Naar vervolgoplossingen wordt gezocht.

***Gemeentelijke Opvang Oekraïners*
****Particuliere Opvang Oekraïners*

3) Statushouders

Ook als het gaat om het huisvesten van statushouders krijgt de gemeente er extra taken bij. De versnelde huisvesting van statushouders heeft immers een positief effect op de druk op de asielketen. In Ter Apel en op andere opvanglocaties stopt nu de doorstroom omdat veel statushouders bedden bezet houden. De gemeente Meierijstad heeft de opdracht in het 2e halfjaar van 2022 63 statushouders te huisvesten. Als het gaat om deze opdracht dan ligt de gemeenten op schema. Voor het 1e halfjaar van 2023 ligt er alweer een nieuwe opdracht: de huisvesting van 99 statushouders.

Relevante doelgroepen

Naast (Oekraïense) vluchtelingen, asielzoekers en statushouders zijn er andere doelgroepen voor wie de gemeente Meierijstad extra opvang en/of huisvesting voor de korte of (middel)lange termijn moet organiseren. Dan gaat het bijvoorbeeld om arbeidsmigranten en spoedzoekers (woningzoekenden die door uitzonderlijke omstandigheden per direct onderdak nodig hebben). Als het om opvang- of huisvestingslocaties gaat, vissen deze doelgroepen grotendeels in dezelfde vijver. Het is dan ook zaak de verschillende opvang- en huisvestingsvraagstukken in samenhang te zien.

Aanleiding

- De Europese Commissie heeft de Richtlijn voor de Tijdelijke Bescherming van Oekraïners verlengd tot 4 maart 2024. Dat betekent dat vluchtelingen uit de Oekraïne in ieder geval tot die tijd recht hebben op bijvoorbeeld opvang en medisch zorg. Voor de gemeente Meierijstad betekent dat verlenging van de gemeentelijke opvang en begeleiding van ca. 375 Oekraïense vluchtelingen en verlenging van de ondersteuning van ca. 150 Oekraïners in particuliere opvang.
- Er komt mogeljk wetgeving die gemeenten verplicht tot het organiseren van (langdurige) opvang van asielzoekers. O.a. de provincie en de VNG hebben gemeenten opgeroepen die wetgeving niet af te wachten maar voortvarend aan de slag te gaan en zelf de regie te

pakken. Gezien de afspraken die in de regio Noordoost-Brabant zijn gemaakt, staat Meierijstad waarschijnlijk aan de lat voor de langdurige opvang van ca. 250 asielzoekers;
- De gemeente Meierijstad heeft de opdracht in de eerste helft van 2023 99 statushouders versneld te huisvesten.

Argumenten

1.1 De beschermde status van Oekraïners is verlengd

De gemeente Meierijstad heeft eerder voor gekozen voor humane en veilige opvang Oekraïners voor de langere termijn en dichtbij voorzieningen. Nu de oorlog in de Oekraïne voortduurt en de beschermingsrichtlijn door de EU is verlengd, ligt het voor de hand dat Meierijstad de opvang en/of begeleiding van Oekraïners in stand houdt

1.2 Er komt mogelijk wetgeving over de opvang van asielzoekers;

Er wordt wetgeving overwogen die gemeenten verplicht tot het faciliteren van opvang van asielzoekers. Gemeenten worden daarmee gehouden aan de opvang van een x-aantal asielzoekers.

1.3 Het rijk, de provincie en de VNG dringen aan op de urgentie

Het rijk heeft gemeenten al in augustus vorig jaar gevraagd haast te maken met de opvang van asielzoekers en het huisvesten van statushouders om zo de asielketen te ontlasten. Ook de VNG en de Commissaris van de Koning hebben gemeenten tot spoed gemaand.

1.4 Er zijn afspraken gemaakt in de regio Noordoost-Brabant

In de regio Noordoost-Brabant worden afspraken gemaakt over de verdeling van vluchtelingen en asielzoekers over de diverse gemeenten. De gemeente Meierijstad wil zich solidair tonen en zich houden aan die afspraken.

1.5 De zoektocht naar opvanglocatie en/of huisvesting voor Oekraïners en asielzoekers biedt ook kansen voor andere doelgroepen;

Met de zoektocht naar (tijdelijke) opvang en/of huisvesting voor bijzondere doelgroepen worden ook gekeken naar kansen voor andere doelgroepen, zoals starters of spoedzoekers. De gemeente streeft naar oplossingen die ook voor deze groepen mogelijkheden bieden.

1.6 Met de zoektocht naar (tijdelijke) opvang en/of huisvesting voor Oekraïners, asielzoekers en statushouders worden innovatieve oplossingen op de woningmarkt gestimuleerd;

Door de vluchtelingencrisis en de behoefte aan (tijdelijke) opvang en/of huisvesting van bijzondere doelgroepen ontstaan ook veel innovatieve oplossingen, zoals *tiny houses* of het omkatten van kantoren naar woningen. De gemeente Meierijstad zoekt ook naar oplossingen die innovaties op de woningmarkt stimuleren.

1.7 Draagvlak is belangrijk.

Om te zorgen voor draagvlak wordt onder meer gestreefd naar spreiding van de opvang en huisvesting van de verschillende doelgroepen in de gemeente.

Kanttekeningen
De druk op de woningmarkt is groot. Het is zaak te bewaken dat de huisvesting van reguliere woningzoekenden niet in het gedrang komt. De extra opdrachten en taken die de gemeente erbij krijgt, zorgen voor extra druk op de ambtelijke organisatie.

Communicatie
Het is van groot belang draagvlak in de omgeving van (nieuwe) opvanglocaties en/of (tijdelijke) huisvesting voor Oekraïners, asielzoekers en statushouders te creëren en te behouden. Communicatie met de omgeving is daarom essentieel.

Participatie
Bij de opvang en huisvesting van de genoemde doelgroepen zijn behalve vrijwilligers uit de diverse kernen ook gemeentelijke partners als woningcorporaties, het onderwijs, welzinsinstellingen en PIM Werkt betrokken.

Duurzaamheid
Gezocht wordt naar opvang- en huisvestingsmogelijkheden die ook voor de langere termijn bruikbaar zijn en die duurzaam inpasbaar zijn.

Financiële toelichting
De huisvesting, opvang en/of begeleiding van Oekraïners en asielzoekers wordt volledig door het rijk bekostigd. De extra ambtelijke inzet die nodig is om in de extra taken t.a.v. Oekraïners, asielzoekers en statushouders te voorzien zijn geborgd in het College Werk Programma.

Planning
De planning is om tot 4 maart 2024 Oekraïners te blijven opvangen en huisvesten; vanaf 1 januari 2023 in langdurige opvang voor asielzoekers te voorzien en in 2023 te voldoen aan de taakstelling t.a.v. huisvesting statushouders.

Rechtsbescherming
Ja, onder meer EU-richtlijn tijdelijke bescherming en taakstelling statushouders.

Monitoring en evaluatie
De voortgang wordt regelmatig bewaakt en gemonitord.

Bijlagen

1) Brief Commissaris van de Koning I.R. Adema
2) Brief VNG

Onderliggende documenten

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. M.G.C. Wilms –Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 oktober 2022

Besluit gemeenteraad:

1) In ieder geval tot 4 maart 2024 te voorzien in gemeentelijke opvang van gevluchte Oekraïners;
2) In ieder geval tot 4 maart 2024 ondersteuning te bieden aan Oekraïners in de particuliere opvang;
3) Te voorzien in de opvang van ca. 250 asielzoekers of zoveel als conform de afspraken in de regio Noordoost-Brabant nodig is;
4) Te onderzoeken of slimme combinaties mogelijk zijn met het huisvesten van andere doelgroepen;
5) Te streven naar spreiding van opvang en huisvesting van de verschillende doelgroepen;
6) Te zoeken naar kleinschalige oplossingen waar dat kan en centrale oplossingen waar dat (financieel) noodzakelijk is;
7) Innovatieve en onorthodoxe oplossingen niet uit de weg te gaan.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 15 december 2022

De raad voornoemd,

De griffier,	De voorzitter,
A.F.J. Franken MSc	ir. C.H.C. van Rooij